

Dosarul nr. 2ra-215/23
2-21150368-01-2ra-07022023

Prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Central (jud. M. Proca)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Guzun, A. Braga, V. Sîrbu)

ÎNCHEIERE

20 martie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Stela Procopciuc

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi

examinând admisibilitatea recursului declarat de Dascalu Vitalie,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Madulin Mihail
împotriva lui Dascalu Vitalie cu privire la încasarea datoriei și compensarea
cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 26 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a
fost admis apelul declarat de Dascalu Vitalie și a fost casată integral hotărârea din 22
decembrie 2021 a Judecătoria Orhei, sediul Central,

constată:

La data de 08 octombrie 2021, Madulin Mihail, prin intermediul oficiului poștal,
a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Dascalu Vitalie cu privire la
încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că, la data de 11 decembrie 2018 a oferit cu titlu
de împrumut pârâtului Dascalu Vitalie suma de 6 000 de euro cu termen de rambursare
până la data de 11 iunie 2019. Potrivit recipisei semnată personal de către pârât, a fost
asumată și o dobândă contractuală în mărime de 3% lunar. Pentru perioada prevăzută
în contractul semnat de părți și anume 6 luni, dobânda contractuală a constituit suma de
1 080 de euro dintre care, la data de 15 ianuarie 2019, a fost achitată doar suma de 680
de euro, astfel datoria pentru dobânda contractuală constituie suma de 400 de euro.

A menționat că, în baza prevederilor art. 942 alin. (2) și 874 ale Codului civil,
pârâtul datorează de asemeni, o dobândă legală în sumă de 1 175,59 de euro, calculată
în conformitate cu calculul anexă, până la data de 12 octombrie 2020. Pentru perioada
calculată și anume până la data de 12 octombrie 2020 suma totală a obligațiilor
constituie suma de 7 575,59 de euro, fapt pentru care a și fost notificat prin reclamația
din 01 octombrie 2020, care la numărul de telefon ce aparține pârâtului și anume
XXXXX, a fost solicitată a fi expediată la adresa electronică XXXXX, dovadă a

recepției servind confirmarea anexă din 01 octombrie 2020. Neprimind nici un răspuns la reclamația înaintată, a telefonat la numărul de telefon XXXXX, la care a răspuns personal pârâtul și a invocat că va examina situația și va reveni cu un răspuns, însă până la momentul semnării cererii de chemare în judecată, soluționarea pe cale amiabilă a litigiului nu a fost posibilă.

A indicat că, reieșind din faptul că, la numărul de telefon ce aparține pârâtului nu a acordat adresa de contact sau domiciliu, a fost impus de situație să suporte cheltuieli suplimentare în mărime de 131,20 de lei achitați Agenției Servicii Publice, pentru primirea răspunsului 02-2/210185 din 16 octombrie 2020. Deasemenea, în scopul apărării pe cale judiciară a litigiului, reclamantul a suportat și cheltuieli de asistență juridică, ce constituie suma de 5 000 de lei.

A solicitat Madulin Mihail, încasarea de la Dascalu Vitalie în temeiul recipisei din 11 decembrie 2018, datoria în sumă de 6 000 de euro sau echivalentul în lei moldovenești conform cursului stabilit de Banca Națională a Moldovei la momentul executării hotărârii, dobânda în sumă de 400 de euro sau echivalentul în lei moldovenești conform cursului stabilit de Banca Națională a Moldovei la momentul executării hotărârii, dobânda de întârziere legală calculată până la 12 octombrie 2020 în sumă de 1 175,59 de euro sau echivalentul în lei moldovenești conform cursului stabilit de Banca Națională a Moldovei la momentul executării hotărârii, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 22 decembrie 2021 a Judecătorei Orhei, sediul Central a fost admisă acțiunea. S-a încasat de la Dascalu Vitalie Ion în beneficiul lui Madulin Mihail, în temeiul recipisei din 11 decembrie 2018 datoria în sumă de 6 000 de euro sau echivalentul în lei moldovenești conform cursului stabilit de Banca Națională a Moldovei la momentul executării hotărârii, dobânda în sumă de 400 de euro sau echivalentul în lei moldovenești conform cursului stabilit de Banca Națională a Moldovei la momentul executării hotărârii, dobânda de întârziere legală calculată până la 12 octombrie 2020 în sumă de 1 175,59 de euro sau echivalentul în lei moldovenești conform cursului stabilit de Banca Națională a Moldovei la momentul executării hotărârii, precum și cheltuielile de judecată sub forma taxei de stat în mărime de 4680,69 de lei, sub forma asistenței juridice în sumă de 5 000 de lei, cheltuieli pentru identificarea persoanei în sumă de 131,20 de lei.

Instanța de fond a stabilit că, în virtutea raportului obligațional, pârâtul Dascalu Vitalie urmează să achite în temeiul contractului de împrumut din 11 decembrie 2018, datoria în mărime de 6 000 de euro și dobânda contractuală în sumă de 400 de euro.

Totodată, stabilind faptul neonorării de către pârât a obligației de restituire a împrumutului în termenul stabilit în contractul de împrumut (recipisă) din 11 decembrie 2018) și având în vedere durata întârzierii, instanța de judecată a ajuns la concluzia de a încasa de la Dascalu Vitalie în beneficiul lui Madulin Mihail suma de 1175,59 de euro, cu titlu de dobândă de întârziere, pentru perioada 12 iunie 2019 - 12 octombrie 2020.

La data de 21 ianuarie 2022 Dascalu Vitalie a declarat apel împotriva hotărârii din 22 decembrie 2021 a Judecătorei Orhei, sediul Central, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe cu remiterea cauzei la rejudecare, sau casarea

parțială a hotărârii primei instanțe, cu admiterea parțială a pretențiilor lui Madulin Mihail în sumă de 3 500 de euro și a dobânzilor legale până la adresarea în instanța de judecată, cu declararea nulității clauzelor contractuale privind dobânda lunară de 3% ca fiind ilegală și abuzivă.

Prin decizia din 26 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Dascalu Vitalie, s-a casat integral hotărârea din 22 decembrie 2021 a Judecătorei Orhei, sediul Central și s-a pronunțat o hotărârea nouă, prin care acțiunea s-a admis parțial. S-a încasat de la Dascalu Vitalie în beneficiul lui Madulin Mihail datoria în mărime de 6 000 de euro și dobânda de întârziere în mărime de 776,22 de euro, convertiți în lei moldovenești conform cursului oficial al BNM, la data executării hotărârii, taxa de stat proporțională acțiunii admise în mărime de 3873,19 lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 5 000 de lei. În rest, cerințele lui Madulin Mihail s-au respins ca fiind neîntemeiate.

Pentru a decide astfel, Curtea de Apel Chișinău a reținut ca fiind întemeiată cerința reclamantului Madulin Mihail privind încasarea din contul lui Dascalu Vitalie a datoriei în mărime de 6 000 de euro, care a fost admisă în sensul solicitat, reieșind din faptul că la caz s-a constatat cu certitudine faptul că datoria lui Dascalu Vitalie formată la 11 decembrie 2018, cu termenul de rambursare până la data de 11 iunie 2019 nu a fost stinsă, fapt pentru care s-a dispus încasarea forțată din contul lui Dascalu Vitalie în beneficiul lui Madulin Mihail a datoriei restante în mărime de 6 000 de euro.

Cu referire la pretenția reclamantului Madulin Mihail privind încasarea dobânzii contractuale în mărime de 400 de euro, rămasă ca urmare a achitării efectuate de către Dascalu Vitalie în cuantum de 680 de euro (suma totală al dobânzii contractuale fiind calculată la 1 080 de euro) și corespunzător dobânzii de întârziere în cuantum de 1 175,59 de euro, în viziunea instanței de apel hotărârea primei instanțe a fost casată cu dispunerea încasării din contul pârâtului Dascalu Vitalie a dobânzii în sumă totală de 776,22 de euro, din considerentele ce succed.

La caz, instanța de apel a considerat că dobânda contractuală în mărime de 1 080 de euro (3% lunar), care a fost stabilită de către părți este una inechitabilă în raport cu debitorul Dascalu Vitalie, fiind în contradicție cu prevederile art. 869 alin. (1), iar în acest sens instanța a găsit ca întemeiate argumentele expuse de către apelant în textul cererii de apel și a dispus ajustarea dobânzii contractuale de la suma de 1 080 de euro, prevăzută inițial de părți la suma de 281,22 de euro, sumă care se află într-o rată rezonabilă cu rata de refinanțare pentru perioada 2018-2019 cu rata BNM.

Cu referire la cerința reclamantului Madulin Mihail privind încasarea dobânzii de întârziere legale, instanța de apel a considerat că solicitarea reclamantului privind încasarea dobânzii în mărime de 1 175,59 de euro este neîntemeiată, din care motiv, cerința privind încasarea dobânzii de întârziere s-a admis parțial, pornind de la circumstanțele ce urmează a fi elucidate.

În această ordine de idei, instanța de apel a reiterat că, Dascalu Vitalie, declarând apel, nu a negat existența datoriei față de Madulin Mihail, respectiv, următorul a recunoscut că obligația nu a fost executată în termen, precum și nu a prezentat careva probe, care să denote executarea integrală a obligației de restituire a mijloacelor bănești în termenul prevăzut de părți în urma recipisei din 11 decembrie 2018, ceea ce implică

aplicarea dobânzii de întârziere pentru suma datoriei în mărime de 6 000 de euro pentru perioada 11 iunie 2019 data scadenței obligației și 11 octombrie 2020 data adresării în instanța de judecată, suma datoriei în baza căreia urmează a se calcula dobânda de întârziere este suma restantă neachitată în mărime de 1 175,59 de euro.

Astfel, însumând valoarea dobânzii contractuale, care după ajustarea la rata de bază al BNM a fost stabilită la suma de 281,22 de euro, cu valoarea dobânzii de întârziere, care a fost calculată la suma de 1 175,59 de euro, cu excluderea sumei de 680 de euro, sumă care achitată în contul stingerii dobânzilor, se va obține suma totală al dobânzii aferente datoriei lui Dascalu Vitalie față de Madulin Mihail la suma de 776,22 de euro [281 euro (dobânda contractuală) + 1 175,59 de euro (dobânda legală) – 680 de euro (valoarea dobânzii achitate)].

Deci, acestea fiind constatate, instanța de apel a dispus încasarea de la apelantul-pârât Dascalu Vitalie a dobânzii totale în mărime de 776,22 de euro (dobânda legală și dobânda contractuală).

Ținând cont de faptul că acțiunea reclamantului Madulin Mihail a fost admisă parțial în instanța de apel, instanța de apel a considerat necesar de a încasa din contul lui Dascalu Vitalie cuantumul sumei încasate cu titlu de taxă de stat, proporțional părții admise din pretențiile solicitate, astfel a dispus spre încasare suma de 3 873,19 lei cu titlu de taxă de stat achitată în prima instanță.

Cu referire la cerința reclamantului Madulin Mihail privind compensarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 5 000 de lei, instanța de apel le-a apreciat aceste cerințe ca fiind întemeiate și pasibile de a fi admise, apreciindu-le ca fiind cheltuieli reale, necesare și rezonabile, având în vedere că la materialele cauzei a fost prezentată factura fiscală seria EAA nr. 007037065 din 29 septembrie 2021 în mărime de 5 000 de lei, ce atestă achitarea efectuată de către Madulin Mihail în beneficiul CA „Vitalie Malai”.

La data de 28 ianuarie 2023, Dascalu Vitalie a declarat recurs împotriva deciziei din 26 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de fond sau casarea deciziei instanței de apel și casarea parțială a hotărârii primei instanțe, cu admiterea parțială a pretențiilor lui Madulin Mihail în sumă de 3 500 de euro și a dobânzilor legale până la adresarea în instanța de judecată, cu declararea nulității clauzelor contractuale privind dobânda lunară de 3% ca fiind ilegală și abuzivă.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de fond a examinat cauza în lipsa pârâtului Dascalu Vitalie, efectuând procedurile de citare prin intermediul citațiilor la adresa de domiciliu în r. XXXXX, s. XXXXX, or, de mult timp nu mai domiciliază la adresa indicată, precum și prin anunțul în ziarul „Dreptul”, dar și unele mesaje neconfirmate, pretins a fi expediate de către avocat în adresa apelantului, însă acestea din urmă nu confirmă faptul că a cunoscut despre data, ora și locul judecării cauzei.

Cu referire la clauza contractuală privind încasarea dobânzii contractuale a notat că este lovită de nulitate absolută, or, pentru perioada de șase luni dobânda constituie suma de 1 080 de euro, deoarece depășește esențial rata de bază a Băncii Naționale.

A precizat că, însuși Madulin Mihail în acțiune a menționat faptul că la data de 05 ianuarie 2019, Dascalu Vitalie i-a restituit suma de 680 de euro, dintre care 180 de euro constituie dobânda lunară de 3% din suma datoriei de 6 000 de euro și 500 de euro în calitate de prima rată a împrumutului, astfel următoarea rată a dobânzii de 3% urma să fie de 150 de euro, deoarece suma restantă era deja de 5 500 de euro.

A comunicat că, Madulin Mihail a urmărit scopul inducerii instanței de judecată în eroare prin invocarea faptului că suma de 680 de euro, constituie o parte din dobânda totală pentru șase luni, acest fapt fiind inadmisibil, or, nu poate fi restituită inițial dobânda, ca ulterior lunar să fie restituit însuși împrumutul, faptul dat contravine însuși recipisei din 11 decembrie 2018, care prevede clar restituirea lunară a împrumutului, inclusiv dobânda de 3%. A menționat că instanța urma în mod obligatoriu să verifice dacă dobânda contractuală de 3 % lunar este una conformă ratei Băncii Naționale a Moldovei, fapt nerealizat, ceea ce a dus la pronunțarea unei hotărâri judecătorești contradictorii.

A invocat că, instanța de fond la încasarea dobânzii de întârziere în sumă de 1 175,59 de euro, nu a luat în considerație că este una excesivă, fiind de fapt calculată din întreaga sumă de 6 000 de euro, în detrimentul propriei concluzii a instanței de fond, privind încasarea dobânzii contractuale de 400 de euro.

A relevat că, prin depunerea acțiunii, cu solicitarea ilegală de încasare a sumei de 6 000 de euro, Madulin Mihail a comis o faptă infracțională de escrocherie, în condițiile în care în perioada anilor 2019 – 2020, a restituit acestuia din totalul împrumutului suma de 2 500 de euro, în rate, a câte 500 de euro, dar fiind în relații de prietenie cu Madulin Mihail, nu i-a cerut careva confirmare, mizând pe buna credință a acestuia. Suplimentar a notat că niciodată nu s-a eschivat de la executarea obligației de achitare a datoriei.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 26 octombrie 2022.

Materialele cauzei atestă că decizia motivată a instanței de apel a fost expediată în adresa recurentului Dascalu Vitalie la data de 10 ianuarie 2023 (f.d. 107), însă, lipsesc date cu privire la recepționarea acesteia.

Astfel, recursul, declarat la 28 ianuarie 2023, este în termen.

La 08 februarie 2023, copia recursului a fost expediată în adresa intimatului Madulin Mihail, cu înștiințarea despre depunerea referinței (f.d. 122).

Referință nu a fost depusă.

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct. 1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi. Respectiv, recursul declarat de Dascalu Vitalie a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Dascalu Vitalie, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat asupra deciziilor instanțelor de apel are caracter nedevolutiv și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de Dascalu Vitalie, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Dascalu Vitalie, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de Dascalu Vitalie se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi